

DE VLAAMSE MINISTER VAN ECONOMIE, INNOVATIE, WERK, SOCIALE ECONOMIE EN LANDBOUW

NOTA AAN DE VLAAMSE REGERING

Betreft: - voorontwerp van decreet tot wijziging van artikel 3bis van de
Wet van 20 juli 2001 tot bevordering van buurtdiensten en -banen
- Principiële goedkeuring

Samenvatting

Het gebruik van dienstencheques is aan verschillende voorwaarden gebonden. Deze voorwaarden moeten niet alleen door de erkende dienstencheque-ondernemingen gerespecteerd worden maar ook door de personen die gebruik maken van de dienstencheques.

Naar aanleiding van de maatregelen ter bestrijding van de coronapandemie wierp zich de vraag op hoe de maatregelen ook konden worden afgedwongen bij de dienstenchequegebruikers.

In voorliggend ontwerp van decreet worden de mogelijkheden om over te gaan tot een uitsluiting van een gebruiker en tot terugvordering van de subsidie bij de gebruiker uitgebreid. De uitsluiting van de gebruiker en de terugvordering, zijn mogelijk als hij tezamen met de erkende onderneming een inbreuk heeft gepleegd, als hij de dienstencheques gebruikt heeft voor fictieve of niet-toegelaten prestaties en als hij de maatregelen rond het indijken van de coronapandemie niet respecteert. Deze uitsluiting kan maximaal een jaar duren bij een eerste inbreuk en tot vijf jaar bij herhaling.

1. SITUERING

A. BELEIDSVELD/BELEIDSDOELSTELLING

Dit dossier heeft betrekking op het beleidsveld werk.

In het kader van de bestrijding van de Covid-19-pandemie is er bijzondere aandacht voor de veiligheid van de huishoudhulpverleners aangezien de erkende ondernemingen gedurende de hele periode dat de maatregelen tegen de verspreiding van het coronavirus gelden, steeds actief zijn gebleven. De huishoudhulpverleners bevinden zich in een precaire positie aangezien zij zich van gezin naar gezin begeven en de gezinsleden, omwille van de bestrijdingsmaatregelen, vaker in huis zijn tijdens de dienstenchequeprestaties dan gewoonlijk. Daarom werden er verschillende maatregelen getroffen: in samenspraak met de sector werden richtlijnen gepubliceerd en de verhoging van de tegemoetkoming

voor erkende ondernemingen in de periode november en december 2020 werd gekoppeld aan de veiligheidsmaatregelen opgesomd in het Ministerieel Besluit van 25 november 2020 betreffende de veiligheidsmaatregelen in de dienstencheque-sector om de verspreiding van het coronavirus te beperken. De verantwoordelijkheid van de gebruikers in de toepassing van deze maatregelen vereist de nodige handhavingsinstrumenten. Deze problematiek gaf aanleiding tot een plenair parlementair debat op 2 december 2020 waarbij de minister van werk aangaf de uitsluiting van gebruikers bij inbreuken op de veiligheidsvoorschriften te onderzoeken.

B. VORIGE BESLISSINGEN EN ADVIEZEN

Het bijgaande ontwerp van besluit van de Vlaamse Regering werd onderworpen aan:

- het wetgevingstechnisch en taalkundig advies nr 2021/73 van 1 maart 2021
- het advies van de inspectie van financiën van 4 maart 2021;
- het akkoord van de Vlaamse minister, bevoegd voor de begroting van XX.

2. INHOUD

A. ALGEMENE TOELICHTING

Het gebruik van dienstencheques is volledig ingeburgerd geraakt. Het is een gesubsidieerd stelsel. Het is daarom belangrijk dat het gebruik aan de wettelijke voorwaarden voldoet. Om dit te garanderen is het belangrijk om niet alleen de erkende ondernemingen maar ook de gebruikers te responsabiliseren. Zij zijn in de eerste plaats degenen met wie de huishoudhulpen dagdagelijks in contact mee komen.

De dienstencheque-activiteiten vinden voornamelijk plaats in de woonplaats van de gebruiker. Alhoewel de werkgever steeds het gezag zal uitoefenen, is het wel de gebruiker die aanwezig is op de werkvloer en aanwijzingen geeft aan de werknemer. Het is dan ook nodig om sanctiemaatregelen te voorzien voor gebruikers die misbruik maken van deze verhouding om de werknemer ertoe aan te zetten de reglementering te overtreden of een overtreding van de reglementering te doen ondergaan.

De gebruiker draagt ook een verantwoordelijkheid voor de veiligheid van de werknemer. Zeker in de context van de Covid-19-pandemie moet de gebruiker zijn verantwoordelijkheid nemen om de bestaande veiligheidsmaatregelen na te leven. Wanneer de gebruiker deze maatregelen niet naleeft moet het mogelijk zijn om hier tegen op te treden.

Om de responsabilisering en sanctionering van de gebruikers effectiever te maken worden de mogelijkheid tot uitsluiting van de gebruiker uit het stelsel, uitgebreid, alsook de mogelijkheden tot terugvordering van de subsidie bij de gebruiker. Het gaat om volgende wijzigingen aan de huidige bepalingen:

- De bestaande bepaling rond opzettelijke deelneming aan een inbreuk van de onderneming blijft behouden.
- De zwaarste inbreuken worden toegevoegd als grond voor schorsing. Met name: het gebruiken van dienstencheques voor verboden activiteiten, het gebruiken van dienstencheques zonder

dat er prestaties tegenover staan en het aanwenden van dienstencheques voor prestaties voor niet-gezinsleden. Het bijzonder opzet wordt niet opgenomen als voorwaarde om over te kunnen gaan tot schorsing op grond van deze inbreuken. Deze inbreuken zijn immers voldoende ernstig om zelfs ingeval van gebrek aan bewijs van opzet te kunnen besluiten dat er minstens sprake is van ernstige onachtzaamheid. Gezien de belangrijke financiering door de overheid van dit stelsel rechtvaardigt een inbreuk op dat vlak dat een persoon voor een periode wordt uitgesloten van het gebruik van dienstencheques. Het is in de praktijk immers moeilijk om een opzet in hoofde van een persoon te bewijzen. De zware bewijslast staat in deze niet in verhouding tot de ernst van de inbreuk en zou er zelfs toe kunnen leiden dat de mogelijkheid tot schorsing dode letter blijft.

- Het doel van de bepaling is in de eerste plaats om fraude aan banden te leggen. Om over te gaan tot de schorsing dient men rekening te houden met de verschillende elementen die bijdragen tot het inschatten van de ernst van de inbreuk: de aard van de inbreuk, de intentie in hoofde van de gebruiker, de omvang, duurtijd of herhaling van de inbreuken of eventuele verzachtende omstandigheden zoals bijvoorbeeld misleidende informatie die door een erkende onderneming is meegegeven. Deze elementen moeten ook expliciet worden opgenomen in de motivering van de beslissing tot schorsing.
- 10. Het feit dat een gebruiker niet op de hoogte was van de geldende wetgeving is op zich geen voldoende grond om aan de mogelijkheid tot sanctionering te ontsnappen. In het bijzonder voor een maatregel waarbij de gebruiker geniet van gesubsidieerde diensten moet hij zich voldoende te informeren. Het is hierbij belangrijk om op merken dat de overheid ook over de regelgeving kan communiceren. Het Departement Werk en Sociale Economie, dat belast zal worden met het uitvoeren van deze maatregel, zal ook de bekendmaking van de aangepaste regelgeving op zich nemen. Dit zal gebeuren in samenwerking met de uitgiftemaatschappij van de dienstencheques, Sodexo, aangezien zij over de nodige communicatiekanalen beschikken om de gebruikers van dienstencheques op een effectieve manier te bereiken.
- Het schenden van de veiligheidsmaatregelen rond de bestrijding van een civiele noodsituatie met betrekking tot de volksgezondheid geldt als een bijkomende grond tot schorsing. Het begrip “civiele noodsituatie met betrekking tot de volksgezondheid” vindt haar grond in artikel 4, §1, 1° van het decreet over maatregelen in geval van een civiele noodsituatie met betrekking tot de volksgezondheid van 20 maart 2020. Waar deze situatie eerst in het leven werd geroepen om de bouw van noodinfrastructuur te faciliteren wordt er gekozen om hierop ook andere maatregelen die noodzakelijk kunnen zijn in dergelijke gezondheids crisis te laten aansluiten in plaats van voor alle maatregelen afzonderlijke regimes te creëren. Als deze civiele noodsituatie wordt uitgeroepen kan de Vlaamse Regering bijkomende maatregelen nemen in het kader van de volksgezondheid en veiligheid en zelfs specifieke maatregelen voor de dienstenchequesector nemen. Het is aan de Vlaamse Regering om deze maatregelen concreet in te vullen aangezien deze steeds van tijdelijke aard zijn en moeten inspelen op de evolutie van de pandemie. Deze taak hoort bij uitstek toe aan de uitvoerende macht.
- Dezelfde wijzigingen worden ook doorgevoerd voor de mogelijkheid tot terugvordering. Waar de terugvordering voorheen alleen mogelijk was bij deelneming van een gebruiker aan een inbreuk gepleegd door de onderneming, wordt dit nu onderhevig aan dezelfde voorwaarden als de uitsluiting. De gebruiker is vaak de werkelijke ontvanger van het vermogensvoordeel en in dat geval kan een terugvordering van de subsidie bij de gebruiker een meer adequate maatregel zijn dan de terugvordering bij de erkende onderneming.
- De duur van de mogelijke schorsing is beperkt tot maximaal 1 jaar voor een eerste overtreding en 5 jaar voor een herhaalde overtreding. De schorsing van 1 of 5 jaar is een maximumstraf

en bij de bepaling van de duur van de schorsing dient men rekening te houden met dezelfde elementen als vernoemd onder 9. Van zodra er sprake is van verzachtende omstandigheden kan de maximale duur dan ook niet worden opgelegd.

3. BESTUURLIJKE IMPACT

A. BUDGETTAIRE IMPACT VOOR DE VLAAMSE OVERHEID

Dit decreet heeft geen budgettaire impact voor de Vlaamse Overheid.

De Inspecteur van Financiën heeft zijn advies gegeven op .. /02/2021

B. ESR-TOETS

Niet van toepassing.

C. IMPACT OP HET PERSONEEL VAN DE VLAAMSE OVERHEID

Dit decreet heeft geen impact op het personeel van de Vlaamse overheid.

D. IMPACT OP DE LOKALE EN PROVINCIALE BESTUREN

Dit decreet heeft geen impact op het personeel van de Vlaamse overheid.

4. VERDER TRAJECT

Na de principiële goedkeuring van het voorontwerp van decreet en de bijhorende memorie van toelichting door de Vlaamse Regering, zal het advies van de SERV en het advies van de Raad van State gevraagd worden.

5. VOORSTEL VAN BESLISSING

De Vlaamse Regering beslist:

- 1° haar principiële goedkeuring te hechten aan het bijgaande voorontwerp van decreet tot wijziging van artikel 3bis van de wet van 20 juli 2001 tot bevordering van buurtdiensten en -banen en de bijhorende memorie van toelichting;
- 2° de Vlaamse minister van Werk:
 - a) te gelasten over voornoemd voorontwerp van decreet het advies in te winnen van de SERV met het verzoek het advies mee te delen binnen een termijn van 10 werkdagen;
 - b) te machtigen te beoordelen of voornoemd advies aanleiding kan geven tot aanpassing van de heden door de Vlaamse Regering principiële goedgekeurde tekst;
 - c) te gelasten over voornoemd voorontwerp van decreet het advies in te winnen van de Raad van State, met verzoek het advies mee te delen binnen een termijn van ten hoogste vijf dagen, met toepassing van artikel 84, §1, eerste lid, 3°, van de gecoördineerde wetten op de Raad van State, gemotiveerd door de omstandigheid dat de verspreiding van het coronavirus een acuut risico is voor de volksgezondheid en de hier voorliggende maatregelen dan ook zo snel mogelijk moeten worden ingevoerd. Daarbij rekening houdend met het feit dat in Vlaanderen meer dan honderdduizend huishoudhulpen tewerkgesteld worden in het dienstenchequestelsel. Zij verrichten hun prestaties bij verschillende gebruikers thuis en bevinden zich daarom in een kwetsbare situatie, des te meer omwille van de verplichting tot thuiswerk die geldt voor vele gebruikers, hetgeen de nodige veiligheidsmaatregelen vereist.

De Vlaamse minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale economie en Landbouw,

Hilde CREVITS